

B.A [PART -II] [SEMESTER-IV] [CBCS] EXAMINATION March 2023

Political Science Paper No. V (DSC D-35)

Local Self Government in Maharashtra

Sub code-73463/78863

Day & Date- Saturday, 03/06/2023

Time -10.30 to 12.30

Total Marks- 50

INSTRUCTIONS- 1] All questions are compulsory.

2] Figures to the right indicate full marks.

Q1) Choose and write the correct alternative from the following [10]

1. According to the 74rd Constitutional Amendment, seats out of the total number of members are reserved for women in panchayat state institutions.

- (a) 50 percent (b) 30 percent (c) 20 percent (d) None of these

2. India is atype of state.

- (a) Secular (b) Religious (c) Irreligious (d) None of these

3. Inthe 74rd Amendment added the 12th Schedule to the Constitution of India.

- (a) 1980 (b) 1993 (c) 1999 (d) 2005

4. With the passage of the 74th Amendment to the Constitution Local Self-Government Bodies got constitutional and statutory status.

- (a) Rural (b) Village (c) Urban (d) None of these

5. Provision of 'Panchayat Raj' system..... article of the Indian Constitution

- (a) 248 (b) 139 (c) 243 (d) 350

6. The Chief Administrative Officer of the Municipal Council is called

- (a) Chief Executive Officer (b) Group Development Officer
(c) Mayor (d) Secretary

7. To contest the election of Panchayat Samiti, the age of the candidate should be

- (a) 24 (b) 18 (c) 25 (d) 21

8. Gram sevak is appointed by

- (a) President of Zilla Parishad (b) Chief Executive Officer of Zilla Parishad
(c) Chairman of Panchayat Samiti (d) Group Development Officer of Panchayat Samiti

9. The tenure of Panchayat Samiti isyears.

- (a) 2 (b) 1 (c) 5 (d) 6

10. The political head of Gram Panchayat is

- (a) City President (b) Sarpanch (c) Mayor (d) Speaker

Que. 2 : Long answer question

[20]

1. State the provisions of the 73th Amendment and explain their importance and implementation

or

Explain the structure, powers and functions of Zilla Parishad in Maharashtra.

2. Explain the structure, powers and functions of Panchayat Samiti.

or

. Explain the challenges before urban and rural local self-government.

Que. 3 : Write notes.

[20]

(a) Features of 74th Amendment

(b) Gram Sevak

(c) Standing Committee of Zilla Parishad

(d) Composition of Municipal Council

(e) Chief Executive Officer (C.E.O.)

(f) Revenue instruments of the municipality

मराठी रुपांतर

प्रश्न १ : योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

[१०]

१. ७४ व्या घटनादुरुस्तीनुसार पंचायत राज्याच्या संस्थांत महिलांना एकूण सदस्यसंख्येच्या.....जागा राखीव ठेवल्या जातात.

(अ) ५० टक्के (ब) ३० टक्के (क) २० टक्के (ड) यापैकी एकही नाही

२. भारत हेप्रकारचे राज्य आहे.

(अ) धर्मनिरपेक्ष (ब) धार्मिक (क) अधार्मिक (ड) यापैकी नाही

३.साली ७४ व्या घटनादुरुस्तीने भारतीय राज्यघटनेत १२ वी अनुसूची समाविष्ट केली.

(अ) १९८० (ब) १९९३ (क) १९९९ (ड) २००५

४. ७३ वी घटनादुरुस्ती मंजूर होऊनस्थानिक स्वराज्य संस्थांना घटनात्मक आणि वैधानिक दर्जा प्राप्त झाला.

(अ) ग्रामीण (ब) खेड्यातील (क) नागरी (ड) यापैकी एकही नाही

५..... व्या कलमात 'पंचायत राज' व्यवस्थेची तरतूद केलेली आहे.

(अ) २४८ (ब) १३९ (क) २४३ (ड) ३५०

६. नगरपरिषदेच्या मुख्य प्रशासकीय अधिकाऱ्याला असे म्हणतात.

(अ) मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ब) गटविकास अधिकारी (क) नगरपाल (ड) सचिव

७. पंचायत समितीची निवडूक लढविण्यासाठी उमेदवाराचे वयअसावे लागते.

(अ) २४ (ब) १८ (क) २५ (ड) २१

८. ग्रामसेवकाची नियुक्ती..... कडून होते.

(अ) जिल्हा परिषदेचा अध्यक्ष (ब) जिल्हा परिषदेचा मुख्य कार्यकारी प्रमुख

(क) पंचायत समितीचा सभापती (ड) पंचायत समितीचा गटविकास अधिकारी

९.पंचायत समितीचा कार्यकाल वर्ष असतो.

(अ) २ (ब) १ (क) ५ (ड) ६

१०. ग्रामपंचायतीचा राजकीय प्रमुखअसतो.

(अ) नगराध्यक्ष (ब) सरपंच (क) महापौर (ड) सभापती

प्रश्न २ : दीर्घोत्तरी प्रश्न

१. ७३ व्या घटनादुरुस्तीमधील तरतुदी सांगून त्यांचे महत्त्व व अंमलबजावणी स्पष्ट करा.

किंवा

महाराष्ट्रातील जिल्हापरिषदेची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

२. पंचायत समितीची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

नागरी आणि ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांसमोरील आव्हाने स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ : टीपा लिहा.

(अ) ७४ व्या घटनादुरुस्तीची वैशिष्ट्ये

(ब) ग्रामसेवक

(क) जिल्हापरिषदेची स्थायी समिती

(ड) नगरपरिषदेची रचना

(इ) मुख्य कार्यकारी अधिकारी (C.E.O.)

(फ) नगरपालिकेची उत्पन्नाची साधने